

Dagelijks nieuws op Accountant.nl

Blijf dagelijks op de hoogte van het laatste nieuws met **www.accountant.nl**. U kunt zich daar tevens aanmelden voor een wekelijkse nieuwsbrief met de belangrijkste berichten, inclusief persoonlijke voorkeur voor specifieke onderwerpen. Van veel nieuwsberichten in 'de Accountant' zijn op Accountant.nl uitgebreidere versies met aanvullende bronnen beschikbaar.

'NIVRA' vervalt uit NIVRA-Nyenrode

NIVRA-Nyenrode wordt Nyenrode School of Accountancy & Controlling. NIVRA-Nyenrode werd in 1994 opgericht door NIVRA en Nyenrode. In 2005 gaf het NIVRA aan dat het na invoering van de Wet toezicht accountantsorganisaties meer afstand wilde nemen van de uitvoering van het onderwijs. De opening van het Academisch Jaar 2009-2010 op 7 september 2009 markeert voor Nyenrode de volledige integratie van NIVRA-Nyenrode in de Nyenrode Business Universiteit. Jules Muis is daarbij gastspreker, met de rede *Financial Crises: Are they predestined? Predictable? Inevitable? Preventable?* Muis was onder meer vice-president van de Wereldbank, directeur-generaal interne accountantsdienst van de Europese Commissie, executive partner van Ernst & Young Europe en NIVRA-voorzitter (1991). Jules Muis schrijft een weblog op Accountant.nl.

Agenda

NIVRA-debatbijeenvakomen 2009

18 september - De ontknoping. **Assurance in een complexe omgeving.**

21 september - Struikelen in het regelwoud. **Wet- en regelgeving tussen controle en vertrouwen.**

30 september - Aid Report. Making **Accountancy Development Accountable.**

14 oktober - Corporate recovery and the credit crisis. **Tools, Instruments & qualifications.**

4 november - Trust or Dare? **Over de balans tussen (on)zekerheden, vertrouwen en ondernemen.**

12 november - De feiten, niet de cijfers (2). **Nieuwe kaders voor assurance.**

25 november - Het oog van RA. **Over zekerheid in onzekere tijden.** Accountantsdag 2009. Informatie: www.nivra.nl.

VERA

Voor informatie over VERA-seminars zie de VERA-pagina elders in dit blad of surf naar www.nivra.nl/vera.

BEELD: NADIA GONZÁLEZ

Samenvatting Europese consultatie

De Europese Commissie heeft een samenvatting gepubliceerd van de publieke consultatie over de eigendomsstructuren van accountantsorganisaties. De Commissie wil onderzoeken of er manieren zijn om te stimuleren dat nieuwe spelers de internationale auditmarkt betreden, bijvoorbeeld door kantoren toe te staan extern kapitaal aan te trekken.

Veruit de meeste (negentig procent) respondenten - waaronder veel accountantsfirma's en beroepsorganisaties (waaronder het NIVRA) - beschouwen extern kapitaal niet als belangrijkste factor en achten de risico's daarvan groter dan de potentiële voordelen.

Veelgenoemde drempels zijn het gebrek aan harmonisering in regelgeving (met name wat betreft onafhankelijkheid, professionele kwalificatie-eisen en aansprakelijkheidsbeperking) en de onmogelijkheid om cross-border services te verlenen zonder meer-voudige registrering.

Hans Hoogervorst: 'Waarom geen going concern-vlaggen?'

De complexiteit van de financiële wereld speelde een rol bij het ontstaan van de kredietcrisis, maar de grootste risico's waren makkelijk te zien. Dat zei AFM-voorzitter Hans Hoogervorst op 16 juli in een lezing over de rol van de accountant tijdens de kredietcrisis.

Terugblikkend is duidelijk dat de hele economie een gigantische schuldenpiramide was geworden, die op zeker moment onvermijdelijk moest instorten, stelde de AFM-voorzitter. "Nog verbazingwekkender is dat banken werd toegestaan om schuldenniveaus op te bouwen van 25, dertig of zelfs meer keer zoveel als hun *tangible common equity*. Realiseerde niemand zich dat een daling van twee of drie procent van de *asset value* van banken al genoeg zou zijn *to wipe out their entire equity*?" Deze vraag kan worden gesteld aan toezichthouders, instellingen, én aan de auditors, aldus

BEELD: MARIA BROUWER

Hoogervorst. "Hadden ze niet aan de bel moeten trekken toen ze zagen dat financiële instellingen overmatig 'ge-leveraged' werden? Waarom hesen auditors geen *going concern*-vlaggen?"

"Ik beseft dat dit extreem *tricky* is in een sector waar elke rode vlag een *bankrun* kan veroorzaken.

En het moet ook gezegd dat je niet van accountants kunt verwachten dat ze erg eigenwijs zijn als 99 procent van de getrainde economen zich niet bewust was dat de financiële markten op drijfzand waren gebouwd. Maar toch, accountants zouden

misschien meer hebben gezien als ze zich meer op het totale beeld hadden geconcentreerd en minder op de technische details."

Zie ook pagina 18, plus de reactie van NIVRA-voorzitter Jan Helderman in *Opinie*.

'Die snappen weinig van bedrijven.'

Oud ING-bestuurslid Aad Jacobs over aandeelhouders, analisten en vermogensbeheerders, in het FD, 9 juli 2009.

DNB: 'Toezicht op derivaten was adequaat'

De huidige crisis is geen derivatencrisis. Derivaten hebben conform contracttermen gewerkt en de afwikkeling van contracten is goed blijven functioneren. Dat is mede te danken aan de richtlijnen in een brief over derivaten van De Nederlandsche Bank (DNB) uit 1995. De financiële sector heeft die voldoende nageleefd en DNB heeft er ruim toezicht op gehouden. Dat stelt Benno van der Zaag, hoofd communicatie van De Nederlandsche Bank (DNB), tegenover 'de Accountant'/Accountant.nl. Hij reageert daarmee op de berichtgeving over die brief, waarin DNB waarschuwde voor het risico van financiële derivaten en bindende aanwijzingen formuleerde voor het omgaan daarmee. Deze brief werd in april gepubliceerd door Accountant.nl (rubriek Oud Nieuws) en was mede aanleiding voor een pleidooi in het Financieele Dagblad van 10 juni 2009 voor het aftreden van DNB-president Wellink.

Anders dan veel financieel analisten meent DNB niet dat de derivatenhandel aan de wieg heeft gestaan van de huidige financiële crisis. "Zelfs een omvangrijk faillissement als dat van Lehman hebben de markten, via door de International Swaps and Derivates Association (ISDA) georganiseerde veilingen, goed kunnen afwickelen", aldus Van der Zaag. "Het feit dat dit is gelukt, is mede te danken aan aandachtspunten zoals wij die in 1995 signaleerden."

De suggestie dat DNB na het uitvaardigen van die regelgeving geen adequaat toezicht heeft gehouden op de naleving, wijst hij resoluut van de hand. "De maatregelen zoals in onze brief genoemd, betreffen grotendeels de administratieve organisatie, interne controle en het risicomangement van instellingen met betrekking tot derivaten. Hier is toezicht op gehouden. Er zijn zelfs na de brief uit 1995 nog nadere aanscherpingen doorgevoerd, bijvoorbeeld als onderdeel van de invoering van Bazel II. Deze aandachtspunten zijn door de financiële sector in voldoende mate opgepakt. Waar tekortkomingen werden gesignaleerd is actie ondernomen."

"Wel hebben we gezien dat er individuele partijen zijn geweest waarvan tijdens de crisis aan het licht is gekomen dat zij grote, en naar uit de resultaten bleek te grote, *exposures* op met name kredietderivaten hadden", zegt Van der Zaag. "Wij denken dan met name aan de *mono-line* verzekeraars en een 'schaduwbank' als het Amerikaanse AIG. Om misverstanden te voorkomen: het betreft hier geen onder Nederlands toezicht staande partijen en in een aantal gevallen betreft het zelfs (Amerikaanse) partijen die geheel niet onder toezicht stonden."

'With their current capital structure, big financial institutions are a licence to gamble taxpayer's money.'

Columnist en econoom Martin Wolf in de Financial Times, 1 juli 2009

KPMG doet externe en interne audit bij Rentokil

KPMG UK wordt nieuwe externe accountant van de Britse multinational Rentokil en gaat daar ook interne auditwerkzaamheden uitvoeren. Tot nu toe was PwC de externe accountant en deed Deloitte veel intern auditwerk. Sinds de stroom financiële schandalen begin deze eeuw beogen nieuwe corporate governance-regels juist een splitsing tussen interne en externe audit. Dit om te voorkomen dat externe accountants een oordeel vellen over werkzaamheden van hun eigen kantoorcollega's.

Oliver Tant, hoofd audit van KPMG UK, ziet echter geen problemen. "Het doen van interne audits is op zich geen belangenconflict. Daarvan is alleen sprake als we betrokken raken bij bredere aspecten die daaruit voortvloeien, zoals bestuurlijke betrokkenheid."

Bovendien versterkt de combinatie de kwaliteit van de externe audit en is ook nog eens goedkoper: "There is a view that the existing system is not always the most efficient in these slightly more financially difficult times."

Hans Nieuwlands (IIA): 'Wereldwijd stelling tegen Rentokils besluit'

Door de uitbesteding aan KPMG stelt Rentokil een belangrijk veiligheidsmechanisme buiten werking. Dat zegt Hans Nieuwlands, directeur van het

Instituut van Internal Auditors Nederland. "In het algemeen verdient het de voorkeur dat beursgenoteerde ondernemingen een eigen internal auditfunctie hebben. De recent gewijzigde Nederlands Corporate Governance Code meldt dit ook als *best practice*. Sommige bedrijven geven er de voorkeur aan om de internal auditfunctie geheel of gedeeltelijk uit te besteden. Daarbij wordt die functie ingevuld door een ander dan de externe accountant."

Door deze splitsing op te heffen, verdwijnt bij Rentokil de zogenaamde *third line of defense*, stelt Nieuwlands. Internal audit heeft een cruciale rol in de governance van de organi-

satie, waarop de externe accountant steunt. "Wanneer een externe accountant ook de rol van interne audit op zich neemt, ontstaat er zelftoetsing. Die brengt de objectiviteit van de externe accountant in gevaar." De Amerikaanse beurstoezichthouder SEC verbiedt het onderbrengen van interne en externe controle bij dezelfde leverancier. "In Engeland is dat zo ver ik weet wel toegestaan, net als in Nederland. Maar bij Enron en Worldcom was het juist deze verwevenheid tussen interne en externe controle waardoor het mis ging bij deze bedrijven. Wat er nu gebeurt bij Rentokil kun je geen good governance noemen. Dat betekent niet dat KPMG de controle niet goed kan invullen, maar zij zal dan wel een sterk veiligheidsmechanisme moeten inbouwen."

In Engeland is inmiddels de discussie losgebarsten over de zaak. De autoriteiten volgen de ontwikkelingen op de voet. Net als elders in de wereld, verwacht Nieuwlands. "Hiertegen zal wereldwijd stelling worden genomen."

BEELD: MARJA BROUWER

Personalialia ...

Jacques Koenen (54) is sinds 1 juli 2009 financieel directeur bij zorgverzekeraar CZ. Hij was hoofd van de Interne Accountants Dienst. Koenen is tevens directeur van de accountantsopleiding aan de Universiteit van Maastricht en bestuurslid van het NIVRA.

Hans Verkruisje (59), partner Vaktechniek bij Ernst & Young, is benoemd tot parttime hoogleraar accounting information systems aan de Universiteit van Tilburg. Hij gaat onderzoek doen naar nieuwe vormen van elektronische gegevensuitwisseling voor de inrichting van de administratieve organisatie.

Eddy van Hugten (41) is per 1 juli 2009 benoemd tot partner van accountantsorganisatie HLB Van Daal & Partners in Schijndel. Van Hugten werkt al drie jaar bij die vestiging.

Ron van Eijk (50) is per 1 juli 2009 lid van de raad van bestuur van BDO CampsObers Accountants & Adviseurs. Hij neemt de taken over van **Hans Renckens** (50), die zich gaat richten op zijn functie als coo/cfo. Van Eijk is sinds 1994 partner-aandeelhouder bij BDO en sinds 2008 verantwoordelijk MT-lid voor Accountancy & Bedrijfsadvies in west-Nederland.

Maudy van der Bruggen (40) is per 1 juli 2009 benoemd tot cfo van Siemens Financieringsmaatschappij en Siemens Finance.

Peter Schimmel (48) is aangesteld als director Dispute Resolution bij IRS. Hiervoor was hij managing director bij Protiviti, en eerder werkzaam bij Arthur Andersen en Ernst & Young.

...en Zaken

Flynth adviseurs en accountants heeft in 2008 een omzet-groei geboekt van 3,3 miljoen euro, tot 66,4 miljoen. De autonome groei komt overeen met de vooraf vastgestelde doelstelling van zeven procent.

De omzet van **Grant Thornton** in Nederland steeg in 2008 met vijf procent. Voor 2009 verwacht het kantoor een vergelijkbare stijging. Het aantal medewerkers groeide in drie jaar met ruim twintig procent tot 505 (exclusief partners).

Grant Thornton International boekte in 2008 een omzetstijging van veertien procent (totaal vier miljard dollar). De omzet uit accountantsdiensten groeide met twaalf procent tot twee miljard dollar, de specialistische diensten leverden voor het eerst meer dan één miljard dollar op.

Accon AVM boekte in 2008 een omzet van ruim 123 miljoen euro (inclusief bijzondere baten), een brutomarge van ruim 46 miljoen en een resultaat vóór belastingen van ruim vier miljoen.

Oud Nieuws op Accountant.nl:

De wereld verandert, maar sommige zaken lijken altijd constant te blijven. 'de Accountant'/Accountant.nl duikt regelmatig in de archieven voor wat historisch perspectief en verrassende feiten. Elke maand in 'de Accountant' en compleet met pdf's van uitgebreide teksten en bronmateriaal op Accountant.nl.

Oud Nieuws (2): 'Combinatie interne en externe audit verhoogt kwaliteit'

Dat KPMG UK bij Rentokil behalve de externe controle ook internal auditdiensten gaat verzorgen, leidt momenteel tot discussie over de gevaren dan wel voordelen van die combinatie (zie Accountant.nl). KPMG verzekert dat de deal past binnen de letter én geest van de wet, goedkoper is voor de klant, de kwaliteit van de audit verhoogt en dat de onafhankelijkheid gewaarborgd blijft.

Ook eind jaren negentig woedde deze discussie. Zowel bedrijven als hun accountants verzetten zich toen tegen het voornemen van de Amerikaanse beurstoezichthouder SEC om de combinatie te verbieden (zoals later ook gebeurde). Zo schreef een Amerikaanse topman op 20 september 2000 aan toenmalig SEC-voorzitter Arthur Levitt dat zijn bedrijf de expertise en het *professional skepticism* van zijn onafhankelijke accountantskantoor met succes had ingezet "to help improve the overall control environment within the company". De topman erkent dat onafhankelijke auditors "a significant portion of the activities previously performed by internal sources" hebben overgenomen, maar verzekert dat het management en het audit committee verantwoordelijk blijven voor "the design and the effectiveness of the internal control environment and for monitoring independence".

Het voorgenomen verbod verontrust hem: "not only because I believe the independence and expertise of the independent auditors enhances this process", maar ook omdat zijn bedrijf "has found this integrated audit arrangement to be more efficient and cost-effective than the more traditional roles of separate internal and external auditing functions". "Frankly, I fail to understand how extending the scope of what is independently audited can be anything but positive", aldus de topman.

Arthur Levitt drukte de brief later af in zijn boek *Take on the Street*. De naam van de briefschrijver: Kenneth L. Lay, ceo van Enron, ruim een jaar voordat dat bedrijf ineenstortte.

Lees de complete brief op Accountant.nl (rubriek Oud Nieuws).

'Ik denk dat hij een dichter is in de traditie van Verlaine en Rimbaud, met als onderwerp de veloren jeugd.'

Mimespeler Marcel Marceau over Michael Jackson, in *Vrij Nederland*, week 27/28

Meldpunt Fraude

Externe accountants die tijdens een wettelijke controle een redelijk vermoeden hebben van fraude van materieel belang die niet wordt geresseerd door de cliënt, moeten dit melden op basis van artikel 26 Wta. Het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD) heeft hiervoor een centraal e-mailadres geopend: Fraudemeldpunt_Accountants@klpd.politie.nl.

Melden per post kan ook nog: Korps landelijke politie diensten (KLPD), Dienst Nationale Recherche, ter attentie van Fraudemeldpunt Accountants, Postbus 100, 3970 AC Driebergen.

FinanceMentor
Your Financial Update Online

Nieuw: vakinhoudelijke online learning met FinanceMentor

Vanwege de aanhoudende vraag van leden naar vakinhoudelijke *online learning* bieden VERA en Controllers Instituut, in samenwerking met Smartpros, het programma *FinanceMentor* aan. Er zijn ruim tachtig vakinhoudelijke cursussen geselecteerd op zeer uiteenlopende vakgebieden zoals accounting, auditing, economics, finance, management en computer science.

Iedere maand worden twee tot drie nieuwe cursussen toegevoegd, gericht op actuele onderwerpen.

Het aantal PE-punten per afgeronde cursus varieert van één tot drie. Het abonnement van twaalf maanden kost \$ 500. Naast *FinanceMentor* blijven VERA en CI ook online learning met *Harvard ManageMentor®10* aanbieden, gericht op managementvaardigheden.

Meer informatie over online learning vindt u op www.nivra.nl/vera of www.financial-executive.nl.

Meesurfen op andermans cijfers

In 2009 zullen er zo'n 11.000 bedrijven failliet gaan en dat gaat de Nederlandse burgers ongeveer 4 miljard euro kosten, oftewel 250 euro per hoofd van de bevolking. Met dat bericht weet het kredietmanagementbureau Graydon in inktzwarte economische tijden begrijpelijkerwijs aardig wat publiciteit te genereren in diverse kranten. Terwijl het niet eens gaat om een gedegen eigen onderzoek maar om een wat kortzichtige vermenigvuldiging van wat CBS-cijfers.

Het rekensommetje is heel eenvoudig. 11.000 bedrijven vermenigvuldigd met een gemiddelde uitstaande schuld bij een faillissement van 275.000 euro levert ongeveer 3 miljard euro aan kosten op voor de maatschappij. Daarbij komt nog een post van 1 miljard aan schade van persoonlijke faillissementen (schuldsanering natuurlijke personen), waar de schade per geval slechts een ton bedraagt.

Drie redenen waarom dit een *slippery slope* van redeneren is. Ten eerste de CBS-cijfers zelf. Het CBS rekent eens in de twee jaar uit hoeveel faillissementen er zijn en hoeveel onbetaalde schulden daarbij overblijven. Over 2006 komt dat uit op circa 340.000 euro per faillissement. Het verschil met het door Graydon naar buiten gebrachte cijfer van 275.000 lijkt te zitten in het niet meetellen van de onbetaalde belastingsschulden (in 2006 ook bijna een miljard). Een eenduidig antwoord op de reden daarvan komt helaas niet.

Ten tweede is het ook maar zeer de vraag of het gemiddelde van 2006 zomaar te kopiëren is naar crisisjaar 2009 waarin immers alles buitennissig is. De kans is groot dat de gemiddelden dit jaar namelijk wel eens heel anders kunnen uitpakken, omdat de hausse aan ZZP'ers van de afgelopen jaren nu het aantal faillissementen opstuwt. Namens Graydon zegt Robert Blom dat ook met zoveel woorden zelf in het *Financieele Dagblad*: "Het gros der faillissementen betreft eenpitters of bedrijven met één tot drie manpersoneel."

De derde en belangrijkste reden is meer fundamenteel van karakter. Een faillissementsgolf is namelijk erg gezond voor de economie, juist omdat de zwakke broeders eruit vallen. Voor de mensen die daardoor werkloos worden is een faillissement natuurlijk heel vervelend, maar voor de bedrijven die overblijven betekent het meer ruimte om te groeien en te innoveren.

De Oostenrijkse econoom Joseph Schumpeter, één van de belangrijkste economen van de twintigste eeuw, zette in zijn meesterwerk *The Theory of Economic Development* al haarfijn uiteen dat innovatie en groei enerzijds en recessies en faillissementen anderzijds twee kanten van dezelfde medaille zijn. Hij voorspelde dat na de Grote Depressie van de jaren dertig een fenomenale groeifase zou volgen en kreeg daarin - afgezien van de Tweede Wereldoorlog - volledig gelijk.

Misschien moet er dan ook de komende maanden maar eens iemand opstaan om de waarde van de huidige faillissementsgolf in harde pecunia uit te drukken. Een miljardje of twintig?

NART WIELAARD & TOM NIEROP

SPOOKCIJFER

Accountant.nl

Voor eerdere Spookcijfers, reacties of suggesties zie Accountant.nl (Spookcijfer).